

Nr 3.

Warszawa, dn. 21 stycznia 1933 r.

Ogóln. zbioru Nr 562.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Wiceprezes Rady Związku inż. S. J. Okolski.
Redaktor odpowiedzialny inż. Maurycy Chorzewski.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy gr. 50.

TREŚĆ NUMERU: Wyjaśnienia Departamentu Cel. — Zmiana przepisów o kwitach wywozowych. — Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych. — Wynagrodzenia urlopowe. — Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawie ubezpieczenia na wypadek choroby dyrektorów i prokurentów. — Kapitały zagraniczne w Polsce — Naczelny postulat Związku Polskich Inżynierów Kolejowych. — Ważne dla eksporterów. — Z działalności Związku Eksportowego Przemysłu Metalowego Przetwórczego — Konwersja przymusowa listów zastawnych — Ograniczenia importowe w Rumunji. — Z francuskiego przemysłu obrabiarkowego. — Wiadomości z zagranicy. — Kronika. — Ceny.

**Jest do wdzierżawienia
b. FABRYKA WAG
„W. Hess w Lublinie“**

kompletnie przygotowana do produkcji.
Do dzierżawy można przystąpić z sumą 50.000 zł.
Oferty:
Lublin, Lubelskie Towarzystwo Kredytowe Miejskie.

ZMIANA PRZEPISÓW O KWITACH WYWOZOWYCH.

W Dzienniku Ustaw Nr. 1 z dnia 10 stycznia 1933 r. ukazało się Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 5 grudnia 1932 r., w sprawie zmiany przepisów, dotyczących kwitów wywozowych.

Dotychczas kwity wywozowe służyły do uiszczania opłaty celnej za importowane do Polski towary. W myśl nowych przepisów, kwity wywozowe służyć będą do otrzymania w gotówce przyznanego zwrotu cła. Kwity wywozowe opiewać będą na okaziciela z ważnością w ciągu roku od daty wystawienia kwitów.

Sposób postępowania przy realizowaniu kwitów wywozowych ustali Minister Skarbu, drogą specjalnych przepisów wykonawczych.

WYJAŚNIENIA DEPARTAMENTU CEL.

Okólnikiem Ministerstwa Skarbu T. 56 z d. 31.XII 1932. L. D. IV. 32766/2/32. wyjaśniono, że

„przymiary precyzyjne, mikrometry oraz suwaki miernicze (szublerzy) podlegają cłu według poz. 169 p. 13 lit. a cyfry rzymskiej odpowiedniej taryfy celnej, zależnie od wagi sztuki, — wszystko jak narzędzia rozsuwane pomiarowe“.

(„Monitor Polski“ z d. 12.I.1933 poz. 8)

Okólnikiem Ministerstwa Skarbu T. 58 z d. 31.XII 1932. L. D. IV. 33032/2/32. wyjaśniono, że:

„Śruby żelazne lub stalowe, nieposiadające dodatkowych części, z wyjątkiem nakrętek lub podkładek, bez względu na przeznaczenie oraz wykończenie tych śrub, zgodnie z brzmieniem odnośnej pozycji taryfy celnej, clić wedł. poz. 153 p. 5 litery odpowiedniej, zależnie od średnicy niegwintowanej części, ewentualnie z dodatkiem przewidzianym uwagą do poz. 153, za pokrycie nieszlachetnymi metalami“.

(„Monitor Polski“ z d. 12.I.1933 poz. 10)

**NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW
POLSKIEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW
METALOWYCH.**

Dnia 19 grudnia r. ub. odbyło się w Warszawie w lokalu Związku Nadzwyczajne Zgromadzenie Walne Członków P. Z. P. M.

Zgromadzenie zagał Prezes Rady i Zarządu p. inż. Jan Jeziorański, wspominając o przedstawicielach fabryk zrzeszonych w Związku, którzy zmarli od czasu ostatniego Walnego Zgromadzenia z dn. 7 czerwca r. b. Zgromadzeni uczcili przez powstanie pamięć zmarłych: ś. p. Józefa Kiedronia, ś. p. Stanisława ks. Lubomirskiego, ś. p. Bronisława Sopoćko, ś. p. Wacława Rzewuskiego, ś. p. Wiktora Adamieckiego, ś. p. Jana Makarewicza i ś. p. Stanisława Wierzbickiego.

Zgodnie z propozycją prezesa J. Jeziorańskiego wybrano na przewodniczącego Zgromadzenia p. dyrektora M. Zakrzewskiego, na asesorów pp. dyrektorów W. Pruszewskiego i W. Rozenfelda, a na sekretarkę p. H. Szlamińską.

Po zatwierdzeniu odczytanego protokołu Walnego Zgromadzenia z dnia 7 czerwca 1932 r. dyrektor

Związku inżynier K. Pichelski przedstawił prowizoryczne sprawozdanie z działalności Związku za 11 miesięcy 1932 r. W tym okresie czasu zatrudnienie w zorganizowanym przemyśle metalowym uległo dalszemu zmniejszeniu w porównaniu ze styczniem 1929 r. Jeżeli zatrudnienie w styczniu 1929 r. przyjąć za 100, to zatrudnienie w styczniu 1930 r. wynosiło 81%, w styczniu 1931 r. — 57,4%, a średnie za 11 miesięcy 1932 r. wynosiło 43,9%. Następnie sprawozdanie dotyczyło spraw organizacyjnych i zawodowych. Główna działalność Związku polegała na występowaniu w najrozmaitszych sprawach do poszczególnych ministerstw, przede wszystkim do Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz do Ministerstwa Skarbu w całym szeregu spraw, dotyczących bądź całego przemysłu metalowego przetwórczego, bądź poszczególnych jego grup, bądź też nawet pojedynczych przedsiębiorstw. Poza tem w sprawozdaniu był podkreślony udział przedstawicieli Związku w konferencjach i posiedzeniach różnych instytucyj. Prócz tego Związek w osobie swego Prezesa Rady i Zarządu p. J. Jeziorańskiego brał czynny udział w pracach, które doprowadziły do połączenia polskich organizacyj gospodarczych, a mianowicie Naczelnej Organizacji Zjedn. Przemysłu i Roln. Zachodniej Polski oraz Centralnego Związku Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów w jedną naczelną organizację — Centralny Związek Przemysłu Polskiego.

Po zakończeniu sprawozdania, które zostało przyjęte do wiadomości przez Zgromadzenie, Wiceprezes Rady inżynier Stanisław Jan Okolski przedstawił plan działania Związku na 1933 r. Plan ten ma obejmować przede wszystkim dalsze opracowywanie zagadnień zawodowych dla instytucyj rządowych i samorządowych, uregulowanie stosunków z hutami, co już zostało opracowane w formie dezyderatów przemysłu metalowego przetwórczego, sprawy robotnicze i sprawy dotyczące ubezpieczeń społecznych, sprawy kartelowe oraz obronę postulatów przemysłu metalowego przy zawieraniu traktatów handlowych. Następnie p. profesor S. J. Okolski zreferował projekt budżetu na 1933 rok, zaakceptowany przez Radę Związku. Przewidywane w tym budżecie wpływy zostały obliczone na podstawie poprzedniej wysokości składek członkowskich, jednakże od zmniejszonej ilości robotników i mają wynosić zł 118 663, która to suma jest mniejsza od odpowiedniej sumy budżetu z 1932 roku o 37 287 zł, przeto wszystkie pozycje wydatków Związku, poczynając od uposażeń personelu, na 1933 rok zostały znacznie zmniejszone.

W punkcie dotyczącym zmian statutu p. S. J. Okolski zreferował projekt uchwał zaproponowanych przez Radę, a które byłyby tylko uzupełnieniem Statutu Związku pod postacią punktów regulaminu. Uchwały te w następującym brzmieniu zostały zatwierdzone jednomyślnie:

1) Członkowie, którzy zgłosili sami lub którym ogłoszono upadłość, zostają zawieszani w prawach członków i przedstawiciele ich do Związku tracą swoje mandaty.

2) Składki płatne są w 4-ch ratach kwartalnych w pierwszym miesiącu każdego kwartału: składki pierwszego i drugiego kwartału w wysokości po $\frac{1}{4}$ składki zeszłorocznej, zaś składki trzeciego i czwartego kwartału w wysokości połowy składki roku bieżącego, mniej czwarta część składki roku ubiegłego, za każdy z tych dwóch kwartałów.

3) Wybory do władz odbywają się kartkami, przyczem najprzód dokonywa się wyboru kandydatów, poczem następuje wybór ostateczny z ustalonej tą drogą listy kandydatów. Jeżeli przy wyborze kandydatów pozyskana będzie przez każdego z nich większość głosów głosujących, wówczas na wniosek jednego z głosujących, przy braku jakiegokolwiek sprzeciwu, może być dokonany wybór przez aklamację.

4) Członkowie, których ogólna składka do Związku wynosi mniej niż 100 zł, opłacają prenumeratę za „Przemysł Metalowy” z rabatem 25%.

5) Członkowie Związku, o ile nie są członkami Koła, opłacają składkę nie mniej, jak od 30 robotników.

W następnym punkcie porządku obrad wybrano na piątego członka Komisji Rewizyjnej Związku p. dyrektora Stanisława Młodzianowskiego. W punkcie spraw bieżących została podana do wiadomości Walnego Zgromadzenia uchwała Rady o zawieszeniu niektórych fabryk w prawach członków za niepłacenie składek; wreszcie na wniosek Rady postanowiono skreślić 18 fabryk z listy członków Związku.

Na tem zostały wyczerpany porządek obrad; przewodniczący zamknął Zgromadzenie, a zebrani podziękowali przewodniczącemu za sprawne poprowadzenie obrad.

WYNAGRODZENIA URLOPOWE.

Ponieważ okólnik Głównego Inspektora Pracy w sprawie obliczania wynagrodzenia urlopowego, zamieszczony w poprzednim numerze „Przemysłu Metalowego” w artykule „Jak należy postępować w razie redukcji dni pracy robotników”, mógłby być źle zrozumiany, zaznaczam, że wspomniany okólnik rozstrząsał dwa zagadnienia:

1) *w razie zatrudnienia robotnika przez niepełny tydzień;*

W tym wypadku okólnik wskazuje, że normalny dzienny zarobek powinien być zmniejszony w takim stosunku, w jakim przeciętna ilość dni pracy na tydzień w poprzedzającym urlop trzymiesięcznym określa jest mniejsza od 6-ciu.

Jak praktycznie należy obliczać urlop w powyższym wypadku, wskazałem w części IV artykułu, mianowicie: za podstawę bierze się zarobek z ostatnich trzech miesięcy, podzielony przez wszystkie dni kalendarzowe powszednie tego okresu, mnożony przez odpowiednią ilość dni urlopu.

2) *W razie, gdy praca z różnych przyczyn ulega zawieszeniu na pewien przeciąg czasu, a umowy o pracę nie ulegają rozwiązaniu.*

Tego wypadku nie należy identyfikować z zatrudnieniem przez niepełny tydzień (redukcja dni pracy omówiona powyżej), gdyż w tym razie chodzi o zamknięcie zakładu pracy na okres większy od tygodnia i nie powtarzający się automatycznie.

Odnośnie tego wypadku okólnik wyjaśnia, że urlop należy obliczyć z okresu trzymiesięcznego, lecz z potrąceniem dni niedzielnych, świątecznych oraz tych dni, w których praca uległa zawieszeniu.

Michał Dzieciolowski.

WYROK NAJWYŻSZEGO TRYBUNAŁU ADMINISTRACYJNEGO W SPRAWIE UBEZPIECZENIA NA WYPADEK CHOROBY DYREKTORÓW I PROKURENTÓW.

W Nr. 40 „Przemysłu Metalowego“ z r. 1931 podane było orzeczenie Sądu Najwyższego (Izby I C 2220/30 z dn. 11 marca 1931 r.) w sprawie ubezpieczenia osób zastępujących pracodawcę. Orzeczenie to rozstrzygnęło sporną kwestję jakie kategorie osób zastępujących pracodawcę wolne są od ubezpieczenia w kasach chorych, jednak moc działania tego orzeczenia była ograniczona tylko do b. zaboru rosyjskiego, w którym orzecznictwo w sprawach ubezpieczenia na wypadek choroby jest wykonywane przez sądy. Orzecznictwo w tych sprawach wykonywane jest na ziemiach b. zaboru austriackiego przez władze administracyjno-polityczne, a na ziemiach b. zaboru pruskiego przez istniejące tam Urzędy Ubezpieczeń. Ostatnio ogłoszone zostały wyroki Najwyższego Trybunału Administracyjnego, które rozstrzygnęły tę sprawę i dla ziem b. zab. pruskiego i austriackiego.

Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dn. 6 kwietnia 1932 r. L. Rej. 2024/30 ustalił następujące tezy:

W rozumieniu art. 4 ustawy z 19 maja 1920 r. osoba, zastępująca bezpośrednio właściciela przedsiębiorstwa handlowego albo przemysłowego jest osoba, która posiada upoważnienie do bezpośredniego zastępowania tegoż właściciela w granicach zwyczajnie określonych dyrektorem naczelnym, dyrektorem prokurentom lub innym funkcjonariuszom, bez względu na tytuł, o podobnie szerokim zakresie działania, i która faktycznie wykonywa uprawnienia, płynące z tego upoważnienia. Obojętne jest przytem:

a) czy powyższe uprawnienia służą danej osobie samodzielnie i są też przez nią wykonywane samodzielnie, czy też łącznie z inną osobą do tego powołaną, oraz

b) czy dana osoba jest właścicielowi lub, jeśli chodzi o osoby prawne, organom zajmującym stanowisko właściciela, podporządkowana.

Z uzasadnienia:

Art. 4 ustawy z 19 maja 1920 r. głosi, że osobom, zastępującym bezpośrednio właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych (dyrektorowie naczelnicy, dyrektorowi prokurenci), o ile ich zarobek przekracza 7 500 zł rocznie, przysługuje prawo zwolnienia się od obowiązku ubezpieczenia.

Ustawodawca, mówiąc w przytoczonym wyżej postanowieniu o osobach, zastępujących bezpośrednio właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych, ma niewątpliwie na myśli stosunki normalne, a w następstwie tego — osoby, które nie tylko faktycznie zastępują właściciela przedsiębiorstwa, lecz też i mają upoważnienie do tegoż zastępstwa. Ze bezpośrednie zastępstwo właściciela ujawnia się albo w dokonywaniu czynności prawnych ze skutkiem dla właściciela, albo w działalności faktycznej wewnątrz przedsiębiorstwa, albo tak w jednym jak w drugim z obu tych działów — nie może ulegać wątpliwości.

Gdy jednak ustawodawca w przepisie, o którym mowa, wprawdzie widocznie tylko przykładowo przytoczył dyrektorów naczelnych i dyrektorów prokurentów, przyjmując należy, iż przez przytoczenie to chciał zaznaczyć, że ma na względzie nie każde zastępstwo, które wogóle podpada pod pojęcie określonego wyżej bezpośredniego zastępstwa, lecz takie zastępstwo tylko w tych wypadkach, w których wykonywane jest ono w zakresie poruczonym zwyczajnie dyrektorem naczelnym, dyrektorem prokurentom lub innym funkcjonariuszom o podobnie szerokim zakresie działania bez względu na ich tytuł. W rozumieniu art. 4 osoba, zastępująca bezpośrednio właściciela przedsiębiorstwa handlowego albo przemysłowego, jest wobec tego osoba, która posiada upoważnienie do bezpośredniego zastępowania tegoż właściciela w granicach zwyczajnie określonych dyrektorem naczelnym, dyrektorem prokurentom i t. p. i faktycznie wykonywa uprawnienia, płynące z tego upoważnienia. Obojętne jest przytem, czy uprawnienia te służą danej osobie samodzielnie i są też przez nią wykonywane samodzielnie, czy też łącznie z inną osobą do tego powołaną, gdyż — jak okazuje się z brzmienia art. 4 — samodzielność nie jest wymagana. Bez znaczenia jest wobec tego okoliczność, podniesiona w zaskarżonym orzeczeniu, że skarżący może zastępować firmę tylko łącznie z inną osobą, również do tego powołaną. Istotnego znaczenia nie ma też i dalsza okoliczność, podniesiona również w zaskarżonym orzeczeniu, że skarżący podporządkowany jest Zarządowi firmy, gdyż z natury rzeczy wynika, że zastępca właściciela przedsiębiorstwa jest temuż właścicielowi podporządkowany, firma zaś jest osobą prawną, a Zarząd jej, aczkolwiek nie wyłącznie sam, lecz łącznie z innymi organami zajmuje to stanowisko, jakie w przedsiębiorstwie, należącym do osoby fizycznej, zajmuje jego właściciel.

Celem uzupełnienia orzecznictwa w zakresie ubezpieczenia w kasach chorych osób zastępujących pracodawcę podajemy jeszcze wyrok N. T. A. z dn. 1 kwietnia 1932 r. L. Rej. 4307/30, ustalający tezę iż:

Skuteczność przewidzianego w art. 4 ustawy z 19 maja 1920 r. prawa zwolnienia się od obowiązku ubezpieczenia nie jest uzależnione od tego, czy żądanie zwolnienia było zgłoszone za pośrednictwem pracodawcy oraz na piśmie.

Z uzasadnienia:

Przechodząc do kwestji rzekomego zażądania przez zainteresowanego zwolnienia go od obowiązku ubezpieczenia, należy, ze względu na zawarte w zaskarżonym orzecznictwie stwierdzenie, że zainteresowany nie wniósł — jak się w tem orzeczeniu wyrażono — na ręce pracodawcy podania o zwolnienie od obowiązku ubezpieczenia, zaznaczyć, że w ustawie z 19 maja 1920 r., a w szczególności także w jej art. 4 nie uzależniono skuteczności przewidzianego w tym przepisie zwolnienia od ubezpieczenia od tego, aby żądanie tego zwolnienia zgłoszone było za pośrednictwem pracodawcy. Jeżeli wobec tego zainteresowany zgłoszenia tego dokonał z pominięciem skarżącej firmy, to okoliczność ta sama przez się nie mogłaby pozbawić tego zgłoszenia skuteczności prawnej.

W kwestji, czy zainteresowany postanowienie swoje co do uwolnienia się od obowiązku ubezpieczenia zakomunikował w rzeczywistości K. Ch., stwierdzić należy, że w ustawie z 19 maja 1920 r. nie określono sposobu zwolnienia na zasadzie art. 4 tejsze ustawy od obowiązku ubezpieczenia. Wprawdzie statut Kasy może postanawiać, że osoby, które chcą uzyskać zwolnienie od obowiązku ubezpieczenia w myśl ustępu pierwszego art. 4, winny wnieść podanie do Zarządu Kasy i dołączyć dowody, uzasadniające prawo do żądania zwolnienia. Gdy jednak przepis ten nie zawiera żadnej sankcji, uznać należy, że zakomunikowanie Zarządowi Kasy Chorych postanowienia danej osoby co do zwolnienia się na zasadzie powyższego art. 4 może nastąpić skutecznie także w inny sposób, odpowiadający celowi, a zatem także przez ustne złożenie odpowiedniego oświadczenia przed Zarządem Kasy lub przed jego właściwymi organami (urzędnikami) — oczywiście z zastrzeżeniem, że osoba, której to oświadczenie dotyczy, odpowiada wymogom, określonym w art. 4.

KAPITAŁY ZAGRANICZNE W POLSCE.

W Nr. 87 z r. b. czasopisma „Bulletin Périodique”, wydawanego przez „Société Belge d'Etudes et d'Expansion” ogłoszony został artykuł p. Leopolda Wellisza pod tytułem „Les capitaux étrangers en Pologne”. Artykuł ten podajemy w streszczeniu.

Polska odzyskała niepodległość w bardzo ciężkich warunkach ekonomicznych. Organizacja gospodarstwa narodowego wymagała bardzo dużych wysiłków i znacznych kapitałów, których w społeczeństwie polskim było brak, co przypisać należy kilku przyczynom. Po pierwsze wskazać trzeba na to, że zaborcy traktowali nasz kraj w sposób bardzo krzywdzący, pomimo że i ziemie polskie obfitują w różne bogactwa przyrodzone i ludność była liczna i pracowita. Nadto kraj nasz znudzony był stuletnią walką o Niepodległość. Wreszcie, co było najdotkliwsze, ziemie polskie zostały zniszczone przez działania wojenne w czasie Wielkiej Wojny. Straty poniesione przez Polskę skutkiem działań i rekwizycji wojennych szacowane są na 6 miliardów dolarów.

Kapitały, jakie napłynęły do Polski w latach powojennych, niedostateczne zresztą dla potrzeb odradzającego się niepodległego państwa, weszły czterema korytami.

- A. pożyczki Rządu Polskiego
- B. pożyczki komunalne
- C. kredyty uzyskane przez przedsiębiorstwa prywatne
- D. udziały kapitału zagranicznego w polskich przedsiębiorstwach.

Wartość nominalna wszystkich pożyczek emitowanych przez Państwo Polskie na rynkach zagranicznych wynosiła 30 czerwca 1932 roku sumę 156,7 milionów dolarów. Dodając do tego zobowiązania rządu polskiego w stosunku do rządów zagranicznych, osiągniemy sumę zobowiązań Polski w wysokości 504,6 milj. dolarów, co stanowi około 140 złotych na głowę ludności w Polsce.

Pożyczki komunalne zaciągnięte zagranicą nie przekraczają 23 milionów dolarów.

Trudno jest określać sumy zobowiązań polskich przedsiębiorstw prywatnych w stosunku do zagranicy. Zobowiązania te obliczane na koniec 1931 roku przed-

stawiały się szacunkowo w następujący sposób (w milj. złotych):

kredyty towarowe	240,3
otwarte rachunki	1 970,8
obligacje hipoteczne	306,2
razem	2 517,3

Trzeba podkreślić, że kredyty towarowe, które, jak widać z powyższej tablicy, wyniosły w końcu 1931 roku 240 milionów złotych, wynosiły w końcu 1930 r. 517 milj. zł, a w końcu 1929 roku 1 152 milj. złotych. Zobowiązania banków polskich spadły z 616,1 w końcu 1929 roku na 276 milj. zł w połowie 1932 r.

Udziały zagranicy w kapitałach zakładowych i rezerwach polskich spółek wyniosły w końcu 1930 roku 1 740,7 milj. złotych, a kapitały działających na terenie Polski filji zagranicznych spółek akcyjnych — 348,1 milj. złotych. Udział kapitałów zagranicznych w polskich przedsiębiorstwach o innej strukturze organizacyjnej (sp. z o. o. i t. p.) jest mało znaczący. Udział kapitałów zagranicznych w sumie kapitałów polskich spółek akcyjnych stanowi 41%. Najpoważniejszy odsetek stanowi kapitał zagraniczny w hutnictwie, gdzie sięga sumy 83,2%.

Dzieląc kapitał zagraniczny zaangażowany w polskich spółkach akcyjnych wedle jego pochodzenia, otrzymujemy następujące zestawienie:

Francja	582,9 milj. zł	Austria	89,4 milj. zł
Niemcy	434,6 „	Czechosłowacja	64,5 „
Stany Zjedn.	412,8 „	Szwajcaria	64,2 „
Belgia	215,6 „	Holandja	51,2 „
Wielka Brytan.	94,9 „	Inne kraje	69,7 „

Sledząc rozwój ruchu kapitałów pochodzenia zagranicznego w Polsce, widzimy wzrost udziału kapitału pochodzenia francuskiego, belgijskiego i angielskiego, natomiast udział kapitału niemieckiego stale maleje.

Kryzys w Polsce posiada cechę charakterystyczną. W żadnej z dziedzin wytwórczości niema nadprodukcji; jest tylko brak spożycia wywołany niską zdolnością nabywczą ludności.

Kraj nasz potrzebuje jeszcze całego szeregu inwestycji, z których na pierwszym miejscu wymienić trzeba konieczność wybudowania w okresie 3 lat 1 500 km. linii kolejowych kosztem 80 milionów dolarów, dróg kosztem 70 milionów dolarów, sieci telefonicznej kosztem 15 milionów dolarów, oraz wykonanie prac elektryfikacyjnych kosztem 30 milionów dolarów.

Wykonanie powyższego programu robót publicznych może być przeprowadzone przy pomocy kapitału zagranicznego, bądźto w formie koncesji na eksploatację, bądź też w jakiej innej formie kredytu, zapewniającego zaangażowanym kapitałom poważne zyski.

Artykuł swój kończy Autor uwagami ogólnymi na temat współpracy kapitałów zagranicznych w Polsce. Uwagi te przedstawione są z dużą znajomością rzeczy i stanowczością.

Artykuł p. prez. Wellisza zasługuje na specjalną uwagę czynników zajmujących się propagandą zagraniczną, gdyż skonstruowany umiejętnie i oparty o realne i przekonywające dane, stanowi niewątpliwie poważny przyczynek do wysiłków pozyskania niezbędnego dla kraju napływu nowych kapitałów.

NACZELNY POSTULAT ZWIĄZKU POLSKICH INŻYNIERÓW KOLEJOWYCH.

Redakcja „Inżyniera Kolejowego”, organu Związku Polskich Inżynierów Kolejowych, rozpoczynając X-ty rok swego wydawnictwa, zamieściła w Nr. 1 z r. b. artykuł wstępny, z którego przytaczamy następujący wyjątek:

Aparat kolejowy jest ściśle związany z życiem gospodarczym kraju. Odegrać on może poważną rolę w poprawie stanu gospodarczego kraju, jeśli nie ograniczy się jedynie do ulepszeń w poszczególnych dziedzinach gospodarki kolejowej, ale, za przykładem innych państw, zdobędzie się na zasadniczą reorganizację zarządu kolejami przez oparcie ich eksploatacji na zasadach handlowych.

Postulat, wysunięty dawno przez Związek Polskich Inżynierów Kolejowych i rozwijany na łamach „Inżyniera Kolejowego” o konieczności złączenia wszystkich środków komunikacyjnych w jednym Ministerstwie, w ostatnim roku w znacznym stopniu znalazł swe urzeczywistnienie; inny postulat o przekształceniu kolei na przedsiębiorstwo pozostaje, niestety, dotychczas niurzeczywistnionym w praktyce i, zdaniem naszym, stwarza poważne przeszkody do wyźwignięcia gospodarki kolejowej na drogę, zapewniającą jej należyty rozwój ku korzyści Państwa. Koleje żelazne, których budżet, jako przedsiębiorstwa samowystarczalne, równa się połowie całego budżetu państwowego, są zbyt ważnym czynnikiem, aby nie mogły wpływać dodatnio na polepszenie ogólnych warunków gospodarczych kraju, czy to przez oddanie skarbowi Państwa poważnej nadwyżki swego dochodu na inne potrzeby, czy też drogą obniżki taryf przewozowych. Poparcie, kosztem kolei, planów gospodarczych Państwa wzmoczenia wywozu surowców polskich, jest poważną ofiarą kolei ze swych dochodów, podyktowana względami na ogólne wyniki gospodarcze. Jednak ani podobne ofiary, ani ulepszenia w poszczególnych działach gospodarki kolejowej, dążące do osiągnięcia oszczędności, nie zapewnią kolei istotnego rozwoju i znaczenia, dopóki kolej nie będzie wyzwolona z wiążących ją pęt biurokratycznych i nie stanie się, jak już powiedzieliśmy, przedsiębiorstwem prowadzonym na zasadach handlowych.

Związek Polskich Inżynierów Kolejowych, doceniając odpowiedzialność za wyniki gospodarki kolejowej, podjął w roku 1931 prace nad wykazaniem ujemnych stron tej gospodarki i wyszukaniem dróg naprawy. Wynikiem tych prac, prowadzonych przez Komisję usprawnienia kolejnictwa, działającą przy Związku, było postawienie postulatu zasadniczej reorganizacji kolejnictwa, jednogłośnie przyjętego przez Zjazd Polskich Inżynierów Kolejowych w październiku r. 1932 w Wilnie.

Ufni w słuszność swych przekonań, będziemy i nadal walczyli o przeprowadzenie komercjalizacji kolei, nie przestając jednocześnie pracować nad środkami ulepszenia gospodarki i zarządu kolejowego, co stanowi jeden z głównych celów Związku Polskich Inżynierów Kolejowych i wydawnictwa „Inżynier Kolejowy”.

Winszując Związkowi Polskich Inżynierów Kolejowych dotychczasowych rezultatów pracy, Redakcja „Przemysłu Metalowego” składa Mu serdeczne życzenie rychłego osiągnięcia swoich zamierzeń.

WAŻNE DLA EKSPORTERÓW.

W celu zbadania rynku argentyńskiego w zakresie możliwości dostaw z Polski i nawiązania stosunków handlowych wyjeżdża wkrótce do Buenos Aires p. inżynier technolog Michał Szapiro.

Blizszych wiadomości zainteresowanym udziela Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego, Warszawa, ul. Traugutta 4, tel. 757-95.

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU EKSPORTOWEGO PRZEMYSŁU METALOWEGO PRZETWÓRCZEGO.

Na zasadzie rozporządzeń ministerjalnych o zwrocie cła Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego wystawił w mies. grudniu 1932 r. zaświadczenia eksportowe na wywóz zagranicę następujących wyrobów przemysłu metalowego przetwórczego:

	Waga w kg	Wartość w zł
1. Odlewy żeliwne.		
a) rury żeliwne	29 581	10 900.—
b) odlewy budowlane	49 419	54 654.—
c) odlewy maszynowe	1 444	4 400.—
	80 444	69 954.—
2. Wyroby ze stali szlachetnej	24 064	132 400.—
3. Blacha pokryta cynkiem	17 480	8 459.—
4. Naczynia blaszane emaljowane	8 556	12 662.—
5. Drut żelazny	43 000	13 614.—
6. Gwoździe	1 500	1 335.—
7. Wyroby żelazne i stalowe:		
a) śruby i nity	2 863	4 532.—
b) podkówki	906	1 100.—
8. Inne części parowozów i wagonów	102 036	462 200.—
9. Maszyny włókiennicze	26 176	85 346.—
Ogółem w miesiącu grudniu wywieziono	307 025	791 602.—

KONWERSJA PRZYMUSOWA LISTÓW ZASTAWNYCH.

„Rolnik-Ekonomista” podaje w Nr. 1 z r. b. tabelę, wykazującą jakie emisje i oparte na nich pożyczki ziemskie podlegają konwersji. Tabela przedstawia stan listów zastawnych i obligacji sześciu instytucji długoterminowego kredytu ziemskiego w dn. 1.X.1932 (w tys.):

	wartość nominalna w złotych
T. K. Z. Warszawa	
8% serji bezterminowej w zł	36 509
8% serji z 1924 r. w dol.	36 855
7% serji z 1928 r. w dol.	45 198
7% serji z 1931 r. w dol.	11 856
Razem	130 418
Pozn. Ziemstwo Kred.	
6% żytnie rentowe q żyta	17 862
8% dol. nieamort.	63 749
8% dol. amortyz.	19 954
Razem	101 565
T. K. Z. Lwów	
8% serj. z 1924 r. w dol.	33 606
8% 33-letnie w dol.	20 523
Razem	54 129
Wileński B-k Ziemski	
8% z r. 1924 w dol.	43 405
10% w dol.	93
Razem	43 498
P. Bank Rolny	
8% w zł w zł	86 137
7% w zł w zł	141 910
7% obligacje melj. w zł w zł	110 743
Razem	338 790

B.k. Gospod. Kraj.

8% w zł w zł	31 970
6% w zł w zł	26 871
	<hr/>
Razem	58 841

Instytucje prywatne razem 329 610
Banki państwowe razem 397 631

Ogółem wszystkie instytucje 727 241

Widzimy z powyższego, że zobowiązania instytucyj prywatnych są mniejsze od zobowiązań instytucyj państwowych. Na zasadzie nowej ustawy o konwersji przymusowej, jak wiemy, wierzyciele instytucyj prywatnych będą wyłączeni na zawsze, bez odszkodowania, z różnicy odsetek pomiędzy dawnym a nowym oprocentowaniem listów zastawnych, sięgającej 37,5%; natomiast wierzycielom instytucyj państwowych, na zasadzie art. 7 tej ustawy, różnicę tę będzie dopłacało Państwo z budżetów państwowych, na które będą się wszak składali także upośledzeni wierzyciele instytucyj prywatnych.

Artykuł 7 ustawy konwersyjnej z dn. 20 grudnia 1932 r. („Dziennik Ustaw” Nr. 115 z dn. 24 grudnia 1932 r. poz. 950) brzmi jak następuje:

„Do budżetu corocznie wprowadzane będą sumy potrzebne na uzupełnienie różnicy między oprocentowaniem i umorzeniem listów zastawnych i obligacyj, wypuszczonych przez banki państwowe, a obniżonym oprocentowaniem i ratami amortyzacyjnymi, wynikającymi z przedłużonych okresów umorzenia wierzytelności, na podstawie których wypuszczono te listy zastawne i obligacje”.

Nie zdaje nam się, ażeby zasada równości obywateli wobec prawa była w tej ustawie zachowana.

OGRANICZENIA IMPORTOWE W RUMUNJI.

W dopełnieniu do wiadomości podanych w poprzednim numerze „Przemysłu Metalowego” pod powyższym tytułem, podajemy na podstawie komunikatu Centralnego Związku Przemysłu Polskiego przepisy przejściowe ogłoszone przez rumuńską Wyższą Komisję Kontyngentową, które mają obowiązywać do czasu wejścia w życie właściwego rozporządzenia o kontyngentowaniu towaru. Przepisy te są następujące:

Art. 1. Podania o przywóz towarów kontyngentowych, które będą wwiezione do Rumunii do 1 lutego, należy składać do Związku Izb Handlowych w Rumunii, który utworzył w tym celu specjalną komisję.

Art. 2. Do podań firm importowych należy załączyć parcie właściwej terytorjalnej Izby Handlowej, w którym muszą być wskazane ilości danego towaru wwiezione w styczniu 1932 r. ustalone na podstawie deklaracji celnych, a w braku ich na podstawie ksiąg handlowych przedsiębiorstwa.

Art. 3. O ile będzie udowodnione, że wwóz danej firmy w styczniu 1932 r. był mniejszy od normalnego jej przywozu Izba terytorjalna powinna podać dane o przywozie w 1931 roku.

Art. 4. Dla firm nowopowstałych lub takich których obroty w roku 1931 nie odpowiadały normalnej pracy firm, terytorjalna Izba Handlowa powinna podać liczby wwozu w ostatnich 3 miesiącach 1932 r.

Art. 5. Firmy importowe powinny składać podania w dwu egzemplarzach, oddzielnie dla każdego artykułu celnego, przytem duplikat podania traktowany jest pod względem opłat stemplowych jako załącznik. Podania powinny zawierać następujące

dane: 1) numer taryfy celnej; 2) nazwę towaru; 3) ilość i wartość towaru; 4) kraj, z którego towar jest wwożony (o ile dany towar ma przyjść z kilku krajów, to należy podać ilość z każdego kraju oddzielnie); 5) urząd celny, w którym będzie dokonana odprawa celna; 6) dokładny adres; 7) uzasadnienie.

Podania nie zawierające tych danych nie będą rozpatrywane.

Art. 6. Specjalna Komisja w okresie przejściowym może przyznawać pozwolenia na surowce i materiały niezbędne dla przemysłu oraz na pilne zapotrzebowania handlu. Osoby prywatne mogą uzyskiwać pozwolenia tylko w najniezbędniejszych wypadkach po umotywowaniu, że zapotrzebowanie służy do osobistego użytku. Komisja Specjalna przy udzielaniu pozwoleń będzie się kierować postanowieniami wydanymi przez ministerjum.

Art. 7. Związek Izb przesyła przyznane pozwolenia do Ministerstwa Przemysłu i Handlu do wykonania. Związek Izb jednocześnie obowiązany jest do przedstawienia podań wraz z opinią terytorjalnych Izb Handlowych, o ile odpowiednie rozporządzenie ministerjalne tego wymaga.

Art. 8. Ministrestwo Przemysłu i Handlu, po wysłuchaniu opinii Wyższej Komisji Kontyngentowej, może zmieniać kraj przywozu dla poszczególnych towarów.

Art. 9. W ten sposób udzielone pozwolenia będą zaliczane dla danej firmy na poczet przywozu w pierwszym kwartale 1933 r.

Art. 10. Wszystkie pozwolenia wydane przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu będą ogłaszane w najbliższym numerze „Corespondenta Economica” organie urzędowym tego ministerjum oraz w organie urzędowym Związku Izb.

Art. 11. Zażalenia na decyzję Specjalnej Komisji należy składać do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, które rozstrzygnie spór po zasięgnięciu opinii Wyższej Komisji Kontyngentowej.

Z FRANCUSKIEGO PRZEMYSŁU OBRABIARKOWEGO.

Francuskie koła gospodarcze zaniepokojone są znacznym wzrostem importu obrabiarek do Francji. Import ten z Niemiec wzrósł w latach 1927 — 30 o 520%, import z Anglii o 325%, import ze Stanów Zjednoczonych o 218%. Import z innych krajów wzrósł o 165%.

W zagadnieniu tem nie tyle chodzi o stronę gospodarczą sprawy, ile przedewszystkiem o stronę techniczną. Wyrazem niepokoju francuskich kół technicznych jest artykuł, zamieszczony w organie francuskiego ciężkiego przemysłu „l'Usine”, w którym powiedziano:

„Brak odpowiednich specjalnych obrabiarek stanowi poważną przeszkodę dla dalszego rozwoju przemysłu lotniczego, którego rozwój wiąże się z postęпами i rozwojem rodzimego przemysłu obrabiarkowego.

Podkreślić trzeba również niebezpieczeństwo, jakie dla obronności kraju stanowi brak odpowiednio rozwiniętego przemysłu obrabiarkowego. Jest to zadaniem rządu, aby wzięwszy pod uwagę powyższe momenty, postarał się o odpowiednie kredyty specjalne, które umożliwiłyby przemysłowi obrabiarkowemu przystosować się do zaspokajania wszystkich potrzeb krajowego rynku obrabiarkowego. Tą drogą nie tylko zahamuje się import obrabiarek z zagranicy, ale nadto huty francuskie uzyskują możliwość zwiększenia zbytu żelaza w kraju, podczas gdy obecnie huty zmuszone są eksportować żelazo po cenach bardzo niskich”.

Na marginesie tej notatki będzie rzeczą słuszną podkreślić zasadnicze znaczenie przemysłu obrabiarkowo-narzędziarskiego dla obronności kraju. Przemysł obrabiarkowy wymaga specjalnej opieki ze strony Państwa — w imię zresztą własnego interesu Państwa. Opieki tej domaga się — jak widzimy — przemysł obrabiarkowy w krajach nawet tak uprzemysłowionych i tak zasobnych w kapitały, jak Francja.

Przemysł obrabiarkowy przeżywa obecnie na całym świecie poważny kryzys, co jest zupełnie zrozumiałe, gdy się zważy, że w okresie zastoju produkcji konsumenci obrabiarek wstrzymują się od wszelkich inwestycji. To też wszędzie widzimy bardzo energiczną akcję ze strony producentów obrabiarek, aby z jednej strony zamykać swój wewnętrzny krajowy rynek przed obcym przywozem, a z drugiej strony, aby możliwie rozwijać działalność eksportową, która w krajach Europy Zachodniej spotyka się z żywą pomocą rządów.

Swego czasu donosiliśmy o niemałym sukcesie polskiego przemysłu obrabiarkowego, jakim był fakt uzyskania zamówień zagranicznych, pomimo bardzo ostrej konkurencji eksporterów innych krajów. Niestety, sukces ten, osiągnięty dzięki nadzwyczajnym wysiłkom fabryk obrabiarek, nie znalazł należytego oddźwięku w kołach rządowych, które nietylko cofnęły przyznany swego czasu zwrot cła na obrabiarki, eksportowane z Polski, ale pomimo wysiłków ze strony zainteresowanych fabryk i organizacji branżowych ustosunkowują się jeszcze dziś nieprzychylnie do projektu przywrócenia zwrotu cła na obrabiarki, co oczywiście utrudnia ekspansję polskiego przemysłu obrabiarkowego na rynki zagraniczne.

S. G.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY.

Nowy okręt szkolny niemieckiej marynarki. W miejsce zniszczonego w katastrofie na morzu szkolnego okrętu marynarki niemieckiej „Niobe”, Ministerstwo Marynarki Rzeszy Niemieckiej zamówiło w stoczni Blohm & Voss w Hamburgu nowy żaglowiec szkolny. Statek ten posiada następujące wymiary: długość 73 m., szerokość 12 m., zagłębienie 5 m., pojemność 1 500 tonn rej. br. Jak zwykle okręty szkolne, jest on żaglowcem, niemniej posiada 500-konny motor, zakupiony w firmie MAN, dzięki któremu można osiągnąć szybkość 6 — 8 węzłów.

Zapotrzebowanie maszyn w Niemczech. Niemiecki Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych podaje, że zapotrzebowanie wewnętrzne rynku w Niemczech na maszyny, które w 1928 roku wynosiło 2 940 milionów marek, spadło w 1932 roku do sumy około 750 milionów marek.

Podjęcie produkcji broni w Austrii. Austriackie fabryki broni Hirtenberger Patronenfabrik i Steyrwerke otrzymały zamówienia rządu włoskiego na dostawę broni, a w szczególności karabinów i karabinów maszynowych. Jak widać z powyższej wiadomości zakaz produkowania broni w Austrii został złamany.

Spadek eksportu sprzętu radjotechnicznego i żarówek z Holandji. Jak wiadomo, Holandja jest jednym z przodujących w Europie producentów żarówek i sprzętu radjotechnicznego. Rok 1932 przyniósł poważne zmniejszenie się eksportu w obu wymienionych działach. Eksport ten rozwijał się w okresie ostatnich

trzech lat w sposób następujący (w tysiącach florenów):

rok	sprzęt radjotechniczny	żarówki
1930	66 328	22 922
1931	48 559	13 302
1932	38 436	7 476

Ekwador kupuje maszyny w Niemczech. Ministerstwo Skarbu Ekwadoru podpisało z przebywającym w Quito przedstawicielem niemieckiego przemysłu maszynowego umowę na dostawę urządzenia dla waznelni soli za cenę 33 000 dolarów w zlocie. Zapłata należności ustalona została w następujący sposób: 40% przy zamówieniu, 40% po otrzymaniu przez rząd Ekwadoru wiadomości o nadejściu przesyłki i 20% po zainstalowaniu urządzenia i wykonaniu zadowalającej próby.

Możliwości eksportu do Szwecji. „Industrie und Handel” podaje, że istnieją obecnie możliwości eksportowania do Szwecji naczyń i urządzeń domowych.

Parowozy angielskie dla Chin. Rząd chiński zakupił w angielskiej fabryce Nasmyth, Wilson & Co., Ltd., of Patricroft, w Manchester, 8 ciężkich parowozów typu mieszanego osobowo-towarowego.

Poprzednio parowozy tego typu zakupywały Chiny w Stanach Zjednoczonych.

Kanada kupuje blachę w Anglii. Kanadyjska fabryka konserw American Can Co. w Montrealu i Vancouver zamówiła w angielskich zakładach Richard Thomas partję blachy na puszki do konserw. Zamówienie obejmuje 1 milion skrzyń blachy wartości 700 000 funtów sterlingów.

Firma Richard Thomas należy do największych koncernów angielskiego przemysłu żelaznego i kontroluje dwadzieścia sześć przedsiębiorstw przemysłu żelaznego w Anglii, w czym 6 hut i stałowni. Zdolność produkcyjna zakładów Richard Thomas wynosi w dziale blachy na puszki do konserw 6 milionów skrzyń rocznie. (1 skrzynia blachy na puszki do konserw zawiera 112 arkuszy blachy).

Jedyna lokomotywa w swoim rodzaju. Towarzystwo London Midland & Scottish Railway wykonało w swoich warsztatach lokomotywę o napędzie ropą. Dokonane pierwsze próby dały wynik dodatni; lokomotywę powyższą zbudowano z myślą zmniejszenia kosztów paliwa. Maszyna jest zaopatrzona w motor sześciocyndrowy o mocy 400 KM rzeczryw., wykonywujący 750 obrotów na minutę. Zastosowano przytem transmisję hydrauliczną.

Próby będą jeszcze dokonywane przez jakiś czas, zanim zostanie definitywnie ustalona przydatność nowozbudowanej lokomotywy.

Produkcja hutnicza w Niemczech w listopadzie roku ub. Średnia produkcja dzienna surówki w listopadzie wzrosła w stosunku do miesiąca października r. ub. o 15,2% i wynosiła 12 351 tonn (w październiku 10 724 tonn). W ciągu całego miesiąca produkcja surówki wyniosła 370 532 tonn, przewyższając produkcję z miesiąca października o 38 088 tonn. W stosunku do listopada 1931 roku produkcja zmniejszyła się o 90 000 tonn. Na 154 wielkich pieców istniejących w Niemczech czynnych było w listopadzie 40.

Średnia dzienna produkcja stali wzrosła w listopadzie r. ub. w porównaniu do października o 13,2%,

osiągając 22 745 tonn (w listopadzie 1931 roku 22 787 tonn). Całkowita produkcja w listopadzie wyniosła 545 872 tonn; jest ona tylko o 1 018 tonn mniejsza od produkcji listopadowej z roku 1931.

Wzrost produkcji hutniczej w Niemczech jest tembardziej zadziwiający, że jeszcze w sierpniu ubiegłego roku wynosiła ona zaledwie 60% produkcji z roku 1931. W listopadzie zaś różnica ta była minimalną. Zwiększenie produkcji hutnictwo niemieckie zawdzięcza zamówieniom kolejowym oraz zamówieniom Sowietów.

Z BIBLIOGRAFJI ZAWODOWEJ.

Polski Związek Przemysłowców Metalowych otrzymał od Biura Międzynarodowej Wymiany Wydawnictw taryfy celne lub ich uzupełnienia w języku francuskim, wydawane w formie biuletynu przez Biuro międzynarodowe taryf celnych w Brukseli. Materiały obecnie otrzymane dotyczą: Afryki równikowej francuskiej, Afryki zachodniej francuskiej, Algieru, Niemiec, Argentyny, Belgii, Bermudów, Kanady, Chin, Cypru, Konga belgijskiego, Kosta-Riki, Wybrzeża Złotego, Kuby, Kuraso, Danji, Dominiki, Egiptu, Ekwadoru, Hiszpanji, Estonji, Irlandji, St. Zjedn. Ameryki Półn., Kolonji francuskich w Oceanji, Finlandji, Francji, Anglii, Grecji, Gujany angielskiej, Gujany francuskiej, Hondurasu angielskiego, Węgier, Hong-Kongu, Wysp Fidzi, Indji brytańskich, Indji holenderskich, Italji, Jamajki, Japonji, Johore, Kenji, Łotwy, Litwy, Madagaskaru, Malty, Meksyku, Nigerji, Norwegji, Nowej Zelandji, Ugandy, Palestyny, Holandji, perlisu (prof. bryt.), Polski, Portugalji, Protektoratu Nyassaland, Rumunji, Siamu, Sierra Leone, Szwecji, Sudanu, Szwajcarii, Surinamu, Tanganiki, Czechosłowacji, Nowej Ziemi, Trinité i Tabago, Tunisu, Turcji, Unji południowo-afrykańskiej i Jugosławji. Druki powyższe są do przejrzania w bibliotece P.Z.P.M.

WYKŁADY ELEKTROTECHNICZNE DLA INŻYNIERÓW.

Szybki i wszechstronny rozwój elektrotechniki, wysuwający coraz to nowe zagadnienia, powoduje konieczność nieustannego śledzenia tej dziedziny techniki przez wszystkich tych, którzy nie chcą pozostać ze swemi wiadomościami w tyle za frontem wiedzy współczesnej.

Oddział Warszawski Stowarzyszenia Elektryków Polskich, pragnąc przyjść z pomocą wszystkim tym, którzy chcieliby uzupełnić swoją wiedzę, powziął zamiar periodycznego organizowania cyklów z poszczególnych dziedzin elektrotechniki, które będą wygłaszane przez kompetentnych znawców przedmiotu. Wykłady te mają na celu w ramach kilku godzin dla poszczególnych tematów dać obraz zdobyczy ostatnich lat w danym przedmiocie w formie zwartej wykładu dydaktycznego, na odpowiednio wysokim poziomie, stanowiącego zamkniętą w sobie całość.

W bieżącym 1932/33 roku odbędą się wykłady w czasie od 6-go do 11-go lutego 1933 r., w godzinach wieczorowych (od 6. 17-ej do 21-ej) w gmachu Politechniki Warszawskiej (ul. Koszykowa 75). Szczegółowy program wykładów oraz warunki uczęszczania na nie można otrzymać w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich w Warszawie, ul. Czackiego 3 m. 3 tel. 540-08.

NOWA FIRMA HANDLOWA WE LWOWIE.

We Lwowie organizuje się firma handlowa, która przyjmować będzie reprezentację artykułów branży żelaznej i metalowej. Informacji udziela p. Stanisław Bieńkowski, Lwów, ul. Potockiego 49.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 17. I. 1933 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	2946	Miedź standard	839
Antymon	—	Ołów miękki	309
Cyna standard	4251	Nikiel	—
Cynk hutniczy	421	Rtęć	—
Miedź elektrolityczna	987	Srebro za 1 kg	67

Cena odlewów żeliwnych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żeliwnych surowych dla Warszawy wynosi od dnia 25.V.29. od 0,78 zł do 1,61 zł za 1 kg. loco fabryka.

Ceny odlewów glinowych.

Warszawskie odlewnie notują ceny surowych odlewów glinowych (aluminjowych) od 9 do 14 złotych za kilogram.

Ceny metali w Warszawie.

F-ma „POLTHAP” Warszawa, Pańska 83 (dom własny). Tel. 330-65 notuje w ostatnim tygodniu następujące ceny ze składu w Warszawie:

Miedziana blacha	zł 2,70— 3,40
Mosiężna blacha	„ 2,40— 3,40
Mosiężne pręty	„ 2,10— 2,95
Nowosrebrna blacha	„ 4,10— 5,—
Aluminjowa blacha	„ 6,— 11,—
Aluminjowe druty	„ 6,50
Cyna w blokach	„ 5,30
Ołów	„ 0,68
Aluminium hutnicze	„ 3,65

Cena blachy cynkowej.

Biuro Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku w Katowicach notuje następujące ceny blachy cynkowej:

I. Dla hurtowników przy kupnie na własny rachunek i do sprzedaży w drodze komisowej:

przy kupnie 30 t. naraz	zł 954,50 za 1 000 kg
przy kupnie mniej niż 30 t.	
od 5 t.	zł 976,— za 1 000 kg

II. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych nie w drodze komisowej — odsprzedawcom:

zł 1019,50 za 1 000 kg

III. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych ze składu konsumentom:

zł 1063,— za 1 000 kg

Parytet: st. kol. Chebdzie.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia Warszawska notuje od dn. 1. I. 1932. następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 1 kg. franco stacja Warszawa.

Blacha żelazna ocynkowana gatunku najwyższego:

711×1 422×0,45 mm	0 zł 95 gr.
711×1 422×0,50 mm	0 „ 90 „
1 000×2 000×0,50 mm	0 „ 97 „

Blachy 2-go gatunku o 6% tańsze.

Ceny bez zobowiązania.

Cena żelaza handlowego.

Syndykat Polskich Hut Żelaznych notuje cenę zasadniczą żelaza handlowego za 1 t. franco wagon stacja Chebzie — 315 złotych + 2%.

Ceny wyrobów ogniotrwałych.

Związek Fabryk Wyrobów Szamotowych i Ogniotrwałych notuje następujące ceny z ważnością od dn. 10 września 1930 r. aż do odwołania. Ceny rozumieją się w złotych za 100 kg. franco wagon stacja załadowania.

Cegła ogniotrwała zwyczajna	zł 8,80	Cegła kotłowa normalna	zł 20,50
Cegła kopalakowa normalna	„ 14,30	Cegła kotłowa fasonowa	„ 23,—
Cegła kopalakowa fasonowa	„ 15,40	Zaprawa	„ 8,—
			„ 10,50